

Fővárosi Ítéltábla

9.Pf.20.596/2021/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd (ügyvéd címe.) által képviselt **felperes** (felperes címe) felperesnek – a dr. Jován László ügyvéd (ügyvéd címe.) által képviselt **alperes** (alperes címe.) alperes ellen **személyiségi jog megsértése** miatt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2021. május 25. napján meghozott 8.P.22.215/2019/57. számú ítélete ellen a felperes 58. sorszámon és az alperes 60. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit a per főtárgya tekintetében helybenhagyja. A perköltség körében úgy változtatja meg, hogy mellőzi azt a rendelkezést, hogy a felek a költségeiket maguk viselik, és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint + áfa elsőfokú perköltséget; mellőzi a felperes kereseti illeték és szakértői díj utólagos megfizetésre kötelezését, az alperes fizetési kötelezettségét pedig az illeték tekintetében 45.000 (negyvenötezer) forintra, a szakértői díj tekintetében 87.194 (nyolcvanhétezer-százkilencvennégy) forintra leszállítja, és megállapítja, hogy a fennmaradó le nem rótt kereseti illeték és állam által előlegezett szakértői díj az állam terhén marad.

A peres felek a fellebbezési eljárásban felmerült képviseleti költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 76.016 (hetvenhatezer-tizenhat) forint fellebbezési illetéket, a fennmaradó le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságát, egészségét, testi épségét azzal, hogy 2009. március 19. napján bűncselekményt elkövetve testileg bántalmazta. Kérte, hogy bíróság kötelezze az alperest elégtételadásra oly módon, hogy magánlevél útján elnézést kér, továbbá kérte 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak az esemény napjától számított törvényes késedelmi kamatának megfizetésére kötelezését. Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 75. §, 76. §, 84. § (1) bekezdés a), c) és e) pontja, valamint 355. §-a alapján terjesztette elő.

[2] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[3] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi jogát, továbbá emberi méltóságát azzal, hogy 2009. március 19-én bántalmazta. Kötelezte az alperest, hogy fejezze ki sajnálkozását a felperes irányában magánlevél formájában, továbbá fizessen meg 800.000 forint nem vagyoni kártérítést és annak 2009. március 19. napjától a kifizetésig a mindenkori késedelemmel érintett félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és megállapította, hogy a peres felek a költségeiket maguk viselik, valamint azt, hogy a peres felek fejenként 150.000 forint illeték és 290.648 forint szakértői díj utólagos megfizetésére kötelesek az állam felhívására.

[4] Rögzítette, hogy a terhére rótt jogsértő cselekmény elkövetése miatt az alperest a büntetőbíróság jogerősen elítélte, testi sértés kísérletében a bűnösségét kimondta. A büntetőítélet szerint az alperes a felperest 2009. március 19-ére virradó éjszaka a települési szórakozóhely nevében ökölrel állon ütötte, ennek eredményeképpen a felperes felső frontfogaiból és alsó két fogából apró darabok letörtek, nyaka megrándult, alsó állán repesztett seb keletkezett, a szája vérzett és nyelvét is sérülés érte. A sérülései 8 napon belül gyógyultak, maradandó fogyatékoság, tartós egészségkárosodás nem alakult ki. Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 264. § (1) bekezdése alapján a polgári bíróság nem juthat arra a következtetésre, hogy a terhelt nem bűnös, és ez adott esetben azt is jelenti, hogy a büntetőbíróság által rögzített alapvető tényállási elemek sem válhatnak mérlegelés tárgyává. Mindemellett vizsgálta, hogy merült-e fel olyan további bizonyíték, amely a korábbi mérlegelési tevékenység folytatását igényelné, de a perben meghallgatott tanúk vallomása a büntetőeljárás anyagához képest új információt nem hordozott. Így megállapította, hogy a felperes eredménnyel jelölte meg jogsérelme forrásaként az alperes bántalmazó magatartását, amit okirati bizonyítékként a jelen eljárás anyagává tett büntetőeljárásbeli tanúvallomások is alátámasztanak, és amit megerősített a büntetőeljárásban kirendelt szakértők véleménye is. A felperes előadásából, a kihallgatott tanúk vallomásából és az orvosszakértői véleményekből kitűnt, hogy a felperes egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi jogai sérültek, a cselekmény egyben alkalmas volt arra is, hogy annak jellegénél és az esemény körülményeinél, előzményeinél fogva a felperest emberi

méltóságában, nőiségében is sértse. A felperes tehát joggal tarthatott igényt reparációra, így a személyiségi jogsértés objektív alapú szankcionálását az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) és c) pontja alapján a keresettel egyező formában indokoltnak tartotta, a nem vagyoni kártérítés iránti követelés összegét azonban eltúlzottnak.

[5] A bántalmazást követő időszakra az elsőfokú bíróság elfogadta, hogy a felperesnél 2012. évtől poszttraumás stresszszavar lépett fel, illetve pszichés eredetű ferde nyaktartás (ún. torticollis) kínozta, az előbbi körülbelül 2016-ig, az utóbbi körülbelül az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően 3-4 évvel rendeződött, csökkent. Az orvosszakértő véleménye egyértelmű volt abban, hogy a bántalmazásból közvetlenül keletkező sérülések 8 napon belül gyógyultak, maradandó károsodást nem okoztak, az alig észrevehető esztétikai heg károsodást nem jelent, a fogzománc sérülések helyreállítása pedig tökéletes és szinte nem érzékelhető. A felperes agyrázkódást nem szenvedett el, eszméletvesztése nem volt. Mindemellett a bíróságnak értékelnie kellett a sérülések tényén túl a fájdalmat, a gyógytartamot és az elhúzódó kellemetlenséget, amely egy hasonló sérülésből és rövidebb, hosszabb távú következményeiből fakad. Ugyanakkor a felperes az orvosszakértői vélemény szerint személyiségjegyeiből fakadóan nehezen tudta feldolgozni a történeteket, és ebben az elsőfokú bíróság meglátása szerint közrehatott annak ténye is, hogy a történetekre az igen hosszú ideig tartó büntetőeljárás folyamatosan emlékeztette, ez pedig olyan körülmény, amely még a cselekmény tagadása ellenére sem eshet az alperes terhére. A sérelmezett cselekmény következményei és az eljárás felzaklató jellege a pszichés hátrányok terén nehezen választható szét, és ezek együttesen hosszabb távon nem testi, hanem lelki problémákat okoztak (poszttraumás stresszszavar). Emiatt pszichoterápia és a ferde nyaktartás terápiás kezelése vált szükségessé, ez utóbbi szintén pszichés alapon fejlődött ki. Összességében a perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a sérülést követően azonnal szakembert keresettel fel szupportív célból, de a poszttraumás zavar jelei leginkább a 2012. évben, azaz az eseményt követő harmadik évben jelentkeztek. Ekkor gyógyszeres terápia indult, a 2016-os adatok alapján pedig a pszichés tünetek rendeződtek. A nyaki ferdetartást a felperesi dokumentáció sem tartotta típusosnak, organikus eredetét nem találta, elsősorban pszichés háttérét vetette fel, hangsúlyozva a felperesi személyiség ventiláció és emléketörés iránti hajlamát. A saját iratokon túl a szakértői vélemény is egyértelművé tette, hogy a bántalmazás okán ferde nyaktartás nem alakulhatott ki, a tanúk vallomása szerint pedig 3-4 évvel az ítélet meghozatala előtti időpontra a felperes nyaki disztóniára is kiterjedő panaszai már javultak. Konverziós panaszai a tanúvallomásokkal ellentétben szakértőileg tartósan nem objektivizálhatóak, és csak kis mértékben befolyásolhatták őt a mindennapi tevékenységekben, sportban, szabadidő eltöltésében nem hátráltatták. Tehát a szakértői vélemény szerint a felperesnek pszichés, neurotikus alapon átmenetileg lépett fel 9%-ot meg nem haladó össz-szervezeti egészségkárosodása, melynek egyes elemei a kiváltó eseménnyel már csak közvetett összefüggést mutatnak, és amelyek fenntartásában nemcsak a büntetőeljárás, hanem a felperes problémára történő kényszerű fókuszálása is szereppel bírt. Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes nem vagyoni kárigényét eltúlzottnak találta. Utalt továbbá arra, hogy a büntetőbíróság a büntetés kiszabása során figyelembe vette a felperes helyszínen tanúsított magatartását, amelyet kifejezetten tolakodónak, zaklatónak, az alperesi társaság megemlékezésének tárgyát is értékelve oda nem illőnek írt le. Ezen körülményt a polgári bíróság a felperest megillető nem vagyoni hátrányok mértéke során figyelembe vette,

[6] Az ítélet ellen a felperes és az alperes is terjesztett elő fellebbezést.

[7] A felperes fellebbezésében kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a nem vagyoni kártérítés összege és a perköltség viselésre kötelezés tekintetében részben változtassa meg. Kötelezze az alperest 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2009. március 19. napjától 2013. június 30. napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamata, 2013. július 1. napjától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamata megfizetésére, továbbá kötelezze a perben felmerült, felperes által felszámított perköltség teljeskörű viselésére, akként, hogy elsődlegesen 600.000 forint + áfa, másodlagosan 500.000 forint + áfa elsőfokú ügyvédi munkadíj megfizetésére, valamint a feljegyzett illeték és szakértői költség megfizetésére kötelezi az alperest.

[8] Előadta, hogy a felperes életminőségét az alperesi bántalmazás és az amiatt elszenvedett fizikai és pszichés sérülések tartósan és hátrányosan befolyásolták, pszichés egyensúlya a mai napig nem állt helyre. Poszttraumás stresszszavar, illetve ferde nyaktartás, ún. torticollis (beszűkülő nyaki mozgás, ferde nyaktartás) alakult ki, melyet a mai napig kezelni szükséges. Hosszú ideig fizioterápiás kezelésre, gyógytornára, gyógyúszásra, egyéb kezelésekre, valamint pszichoterápiára járt, illetve jelenleg is botox kezelésekre van szüksége a ferde nyaktartás tüneteinek enyhítésére. A felperes a bántalmazást megelőző teljesen egészséges volt, azonban Budapest Főváros Kormányhivatala a 2016-ban és 2019-ben is csökkent mértékű egészségi állapotot állapított meg nála. A felperes szabadidős és sport tevékenysége az alperesi bántalmazás következtében kialakult fizikai állapota miatt beszűkül, évekig például nem tudott biciklizni, a fizikai és pszichés sérülések és az ezek miatti kezelések jelentősen korlátozták, munkáját kénytelen volt feladni, valamint nagyon szűkre redukálódott az alperesi bántalmazás talaján kialakult betegséggel általa végezhető munkakörök száma.

[9] Az ítélet anyagi jogi felülbírálatát a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontja alapján kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat okszerűtlenül minősítve állapította meg, hogy a felperes esetében az alperesi bántalmazás következtében sem testi, sem pszichés szempontból nem alakult maradandó sérülés, holott a felperes jelenleg is botox kezelésre kényszerül a torticollis tüneteinek enyhítése érdekében, illetve arra a mai napig viseli a bántalmazás külsérelmi nyomait, heg van az állcsúcsán. Az elsőfokú bíróság okszerűtlenül, téves módon állapította meg, hogy az alperesi bántalmazás miatt a felperest a panaszai mindennapi tevékenységében, a sportban és a szabadidő eltöltésében érdemben nem hátráltatják, ezt csak a szakértői vélemény megállapításaira támaszkodva fejtette ki, és a tanúvallomásokat teljeskörűen figyelmen kívül hagyta, ahogy a felperes személyes előadását, illetve az elemi logika szabályait is. Bár a szakvélemény bizonyos részei nem támasztják kellőképpen alá a felperes állításait, azonban a perben beszerzett egyéb bizonyítékoknak – úgymint a felperes előadásának, és különösen a személyéhez közel álló, így a hátrányos életminőségbeli változások meglétéről hitelt érdemlően és ellentmondástól mentesen nyilatkozni tudó felperesi tanúk (tanú2 és tanú3) vallomásainak – szakvéleménnyel együttes értékelése során mégis az állapítható meg, hogy a felperes életében rendkívül súlyos, a mai napig kiható hátrányokat okozott az alperes jogsértő magatartása. Mindezt a tanúvallomásokon, az okirati bizonyítékokon (orvosi iratok) és a felperes személyes előadásán túl alátámasztja az elsőfokú ítélet is, amikor részletesen felsorolja, hogy a felperes

milyen kezeléseket kényszerült az évek során igénybe venni, és hogy a bántalmazás talaján kialakuló sérülések következtében jelentős mértékű össz-szervezeti egészségkárosodást állapítottak meg nála. Kiemelte, hogy bár a szakértő nem tulajdonított jelentőséget a felperes állán keletkezett hegnek és a fogzománc sérülésének, ezek a felperest nőiségében sértették. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a hátrányok értékelése során azt is, hogy a felperes egészségi állapotában nem magától és nem is az alperes magatartása miatt, hanem a felperes által igénybe vett számtalan költséges kezelés hatására következett be javulás, amely sok áldozattal járt számára az elmúlt tíz évben. A felperes a bántalmazást megelőzően egészséges, életvidám személyiség volt, ami megváltozott, és jelenleg is poszttraumás zavarban szenved. Helytelenül értékelte az elsőfokú bíróság a felperes állítólagos sértetti közrehatását is, ugyanis mindezt a felvett bizonyítékok nem támasztották alá, azzal kapcsolatos állítását az alperes és az elsőfokú bíróság is csupán a másodfokú büntetőítélet egy kiragadott mondatára alapozta, erre jelen perben bizonyításfelvétel nem volt. Így az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés összezszerűségét mérlegelési jogkörében kirívóan okszerűtlenül és helytelenül állapította meg, ezért a Pp. 369. § (3) bekezdés b) pontja szerinti anyagi felülbírálat során a bizonyítékoknak megfelelő mértékű nem vagyoni kártérítésre történő kötelezés szükséges.

[10] Nem megfelelően döntött az elsőfokú ítélet a perköltségről sem. A felperes a követelés jogalapja tekintetében teljes mértékben pernyertes lett, a mérlegelés tárgyát képező nem vagyoni kárigény terén azonban túlnyomórészt az alperes lett pernyertes, ezért határozott úgy az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek a költségeiket maguk viselik. Bár ebben a körben az indokolás a Pp. 84. §-ára utal, valójában a bíróság a Pp. 83. § (2) bekezdését alkalmazta, azonban eljárási szabályt vétett, amikor a Pp. 83. § (3) bekezdését nem vette figyelembe. Az 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítési igény nem tekinthető eltúlzottnak a felperest ért hatásokra tekintettel, így a Pp. 83. § (3) bekezdése szerint kellett volna dönteni, és a részlegesen pervesztes alperest kellett volna a perköltség teljeskörű, vagy legalábbis túlnyomó részének viselésére kötelezni. Erre tekintettel a perköltségről szóló megváltoztatását akként kérte, hogy a fellebbezés eredményessége esetére az igényelt 2.000.000 forint 30%-ának, azaz 600.000 forint + áfa összegnek megfizetését kérte elsőfokú perköltségként, abban az esetben viszont, ha az ítéltábla a per főtárgya tekintetében a fellebbezésének nem adna helyt, akkor 500.000 forint + áfa elsőfokú ügyvédi munkadíj megítélését kérte, tekintettel arra, hogy a felperessel a másodfokú tárgyaláson az ügyvédi munkadíjjal kapcsolatos megállapodásukat szóban ekként módosították. Kérte, hogy a bíróság az alperest a feljegyzett kereseti illeték és a szakértői díj viselésére is kötelezze.

[11] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

[12] Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította az alperes terhére rótt károkozó eseményt, holott a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján ez őt terhelte volna. Emellett a nem vagyoni kára sem igazolódott, azt a szakértői vélemény és annak kiegészítése nem támasztotta alá. Ennek ugyan nincs kötőereje, azaz az elsőfokú bíróság által mérlegelhető bizonyítási eszköz, azonban arra nincs perjogi lehetőség, hogy a bíróság a szakértő egzakt és tudományos követelményeknek megfelelő álláspontját szubjektív módon felülbírálja, és attól merőben eltérő tényállást állapítson meg, ugyanakkor az elsőfokú ítélet mégis ezt tette. A büntetőeljárásban készült igazságügyi orvosszakértői vélemények értékelése sem felel meg a Pp. 279. § (1) bekezdésében meghatározottaknak. Az alperesi álláspont szerint az

orvosszakértői nyilatkozatok vagylagosak, amelyből azt szükséges kiemelni, hogy a felperes sérülése keletkezhetett ütődésből és elesésből is, a sérülés jellege pedig az orvosszakértői gyakorlat szerint kifejezetten ütődésre, és nem ütésre utal, az elsőfokú bíróság azonban ezt a körülményt nem értékelte. A felperes előadását az általa indítványozott tanúk vallomása sem támasztotta alá, ezzel szemben az alperes állításait igazolták az általa kért tanúk, különösen tanú1 nyilatkozata. Az elsőfokú ítélet iratellenes megállapításokat tesz, amikor az elsőfokú eljárásban meg sem idézett és ki sem hallgatott biztonsági őrök vallomására hivatkozik, ezzel szemben figyelmen kívül hagyta tanú4 és tanú5 fontos nyilatkozatait. Ebben az esetben sérült a bizonyítékok törvényes értékelésének Pp. 279.§ (1) bekezdése szerinti követelménye. Mindezek az eljárási szabálysértések a másodfokú eljárásban kiküszöbölhetőek olyan módon, hogy az ítéltábla a keresetet teljes egészében elutasítja. Kiemelte azt is, hogy az okozati összefüggés sem nyert bizonyítást. A felperes a büntetőeljárás során a jelen ügyben előadott panaszaira nem hivatkozott, és a polgári perben kirendelt igazságügyi szakértő pedig a poszttraumás stressz és a cselekmény között rendkívül alacsony korrelációt állapított meg, az okokat nagyrészt az idő múlásában és a felperes belső világában jelölte meg.

[13] A felperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesi fellebbezésnek teljeskörűen helyt adó ítélet meghozatalát kérte az alperes fellebbezésének elutasítása mellett.

[14] Kiemelte, hogy a Fővárosi Törvényszék 2018. október 31. napján kelt jogerős másodfokú ítéletével – amelyet a Kúria is hatályában fenntartott – testi sértés büntettének kísérletében megállapította az alperes bűnösségét, ez pedig végleges jelleggel tartalmazza a bántalmazó cselekmény megtörténtét és az alperes emiatti bűnösségét. A Pp. 264. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a polgári bíróság nem állapíthatta meg, hogy a terhelt nem bűnös, és figyelemmel a BDT2015. 3378 és a BH2020. 150 számú, valamint egyéb, közzé nem tett eseti döntésekre, ez a kötöttség a bűnösség megállapításának alapjául szolgáló tényekre is kiterjed, a polgári bíróság nem tehet olyan ténymegállapítást, amely az elítélt terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek ellentmondana. Ezért a bíróságnak igazolt tényként kellett elfogadnia nemcsak az alperes bűnösségét, hanem az annak megállapítása alapjául szolgáló tényeket is, így azt, hogy az alperes a felperest fizikailag bántalmazta (ököllel állon ütötte), és annak következtében a felperes a bizonyított testi-lelki sérüléseket szenvedte el. Alaptalan az a fellebbezési hivatkozás is, mely szerint nem nyert igazolást, hogy a jogsértésből eredően a felperesnek nem vagyoni kára keletkezett. Ha valakit bántalmaznak, és ennek következtében testi-lelki sérüléseket szenved, az már önmagában olyan hátránnyal jár számára, amelyet a károkozónak kompenzálnia szükséges. Emellett az elsőfokú bíróság részletes bizonyítást is folytatott a kár körében, és helyes következtetésre jutott abban a kérdésben, hogy a felperest jelentős életminőségbeli változással járó hátrány érte, amelynek mértéke a felperes álláspontja szerint a fellebbezés szerinti mértékű nem vagyoni kártérítés.

[15] A per főtárgya tekintetében sem az alperes, sem a felperes fellebbezése nem megalapozott, a perköltség körében a felperes fellebbezése részben megalapozott.

[16] A felperes objektív jogkövetkezmények iránti keresetének az elsőfokú bíróság teljesen helyt adott, a nem vagyoni kártérítés iránti igényének azonban a 800.000 forintot

meghaladó részét elutasította, és a felperes az eredeti keresetben megjelölt 5.000.000 forinttal szemben fellebbezésében csak a kártérítés 2.000.000 forintra történő felemelését kérte, így a kártérítés 2.000.000 forintot meghaladó részét elutasító ítéleti döntés a Pp. 359. § (3) bekezdése alapján elsőfokon jogerőre emelkedett.

[17] Az alperes fellebbezésében a kereset teljes elutasítását kérte azzal az indokkal, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényekkel ellentétben az alperes a felperest nem ütötte meg, a károkozó eseményt a felperes nem bizonyította. Ebben a körben helytálló az elsőfokú bíróság és a felperes azon hivatkozása, hogy a jogerős büntetőítéletben megállapított, a bűncselekmény törvényi tényállása szempontjából releváns tények a Pp. 264. § (1) bekezdése alapján jelen perben nem vitathatók, hiszen amennyiben a polgári bíróság ezeket a tényeket a büntetőbíróságtól eltérően állapítaná meg, akkor valójában azt mondaná ki, hogy a terhelt a bűncselekményt nem követte el, amire pedig ezen jogszabályhely szerint nincs lehetőség. Így az elsőfokú bíróságnak és a Fővárosi Ítéltáblának is tényként kellett elfogadnia, hogy az alperes a felperes sérelmére testi sértés kísérletét követte el, azaz az alperes a felperest megütötte, és ezt olyan erővel tette, amely alkalmas volt 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására is.

[18] Miután ezen tényeket a polgári perben vizsgálni sem lehetett, ezért a Fővárosi Ítéltábla mellőzi az elsőfokú bíróság ítéletéből a [12] és [13] bekezdésben foglaltakat, amely szerint az elsőfokú bíróság mégiscsak értékelte, hogy a polgári, illetve a büntetőügyben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a büntetőítéletben megállapított tények elfogadhatók-e, holott maga is helyesen hivatkozott a [11] bekezdésben arra, hogy ez a polgári perben nem bírálható felül.

[19] Az alperes fellebbezésében vitatta a felperes által a keresetben megjelölt, hosszabb időn keresztül fennálló panaszok és a cselekmény közötti okozati összefüggést, a felperes pedig azt adta elő, hogy az általa megjelölt panaszok kapcsán az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem megfelelően mérlegelte, amikor csak kisebb mértékű hátrányt fogadott el a cselekménnyel okozati összefüggésben és a tanúvallomások rovására túlságosan nagy súlyt tulajdonított a szakértői véleménynek. A Fővárosi Ítéltábla így mindkét fellebbezésre tekintettel vizsgálta az elsőfokú bíróságnak a felperes személyét ért hátrányok, és ezen hátrányok és a cselekmény között fennálló okozati összefüggéssel kapcsolatos mérlegelési tevékenységet. Kiemeli, hogy a bár a Pp. 264. § (1) bekezdése szerint igazolt a jogellenes magatartás és annak a felróhatósága, ugyanakkor a büntetőítéletben megállapított tényállás a felperest ért, jelen perben állított hosszabb távú hátrányokra, azok fennállására és az ütéssel fennálló okozati összefüggésükre nem tért ki. Ezért a Ptk. 339. § (1) bekezdésének, 355. § (4) bekezdésének és a Pp. 265. § (1) bekezdésének megfelelően a jelen perben a felperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy a károkozó eseménnyel okozati összefüggésben a felperest milyen egészségügyi hátrányok érték. Az elsőfokú bíróság ebben a körben megfelelő bizonyítást folytatott le, és a bizonyítékokat a Ptk. 355. § (4) bekezdésének és a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően okszerűen mérlegelte, a figyelembe vett körülmények kapcsán iratellenesség, kirívó logikátlanság vagy okszerűtlenség nem állapítható meg, ezért az ítéltábla a hátrány és annak a károkozó magatartással fennálló okozati összefüggésének mértéke körében az elsőfokú ítélet felülmérlegelésére nem látott indokot, az elsőfokú bíróság

döntésével és annak indokaival is egyetértett. A felek fellebbezésében foglaltakra tekintettel a következőket emeli ki.

[20] A felperes az általa indítványozott és 2021. február 25-én kihallgatott tanúk vallomására hivatkozott a szakértői véleménnyel szemben. Ugyanakkor ezen tanúk vallomása arra volt alkalmas, hogy alátámassza a felperes tüneteit, az okozati összefüggés igazolására azonban nem. Mind a két tanú azt erősítette meg, hogy a felperes fizikai értelemben bizonytalanná vált, az egyensúlyérzékelése problémás volt, rendszeresen szédült, ferde nyaktartása alakult ki, és beszűkültek a társadalmi kapcsolatai. Ezek a tanúvallomások nem mondanak ellent az orvosszakértői véleménynek, ugyanis ezeket a nehezítettségeket a pszichés alapon kialakult torticollis tüneteiként elfogadták a szakértők. A tanúk vallomása alapján pedig az látszik, hogy az általuk leírt, visszahúzódóbbá vált személyiség és beszűkült társadalmi kapcsolatok a felperes nyaki problémái miatt kialakult bizonytalanságára, egyensúlyzavarára vezethetők vissza. tanú2 azt mondta el, hogy a felperest zavarják a hangok, zajok, szédül, fáj a feje, bizonytalan, és ez szerepel tanú3 vallomásában is, aki kifejezetten azt adta elő, hogy szerinte a tartási nehezítettség az, amely a felperest akadályozta abban, hogy élénkebb társadalmi életet éljen. Tehát – a felperes által hivatkozottakkal ellentétben – ezek a tanúk nem azt támasztották alá, hogy a felperesnél a sérülés következtében olyan mértékű pszichés zavar alakult ki, ami a társadalmi kapcsolataira negatív hatással volt, hanem azt, hogy a ferde nyaktartás okozott számára olyan mértékű nehezítettséget, amely rányomta a bélyegét a társadalmi kapcsolataira is. Ezek a tanúk azonban értelemszerűen nem tudtak nyilatkozni a felperesnél kialakult torticollis, azaz ferde nyaktartás orvosi okairól, arról hogy az az ütéssel okozati összefüggésben állhat-e vagy sem, tekintettel arra, hogy ez orvosi szakkérdés, ők legfeljebb a felperes ezzel kapcsolatos szubjektív beszámolóit tudták a bíróság számára közvetíteni, ami nem jelenti az okozati összefüggés igazolását még akkor sem, ha a felperes valóban azt érzi, hogy az ütés következtében alakult ki a ferde nyaktartása.

[21] Az orvosszakértői vélemény pedig egyértelműen arra a következtetésre jutott, hogy a ferde nyaktartás oka fizikailag nem az ütés volt, hanem az pszichés alapon rosszabbodott. Ezzel ellentétes orvosi megállapítás a felperes szakvéleményt megelőző orvosi dokumentációjában sem található, sőt, abban is több helyen az szerepel, hogy a probléma organikus okra nem vezethető vissza. Tehát a felperesnél a szakértők által is elfogadott poszttraumás stresszavar és a pszichés megterhelés hatására fizikai probléma, azaz ferde nyaktartás alakult ki, az pedig orvosszakértői kérdés, hogy ezek a pszichés problémák milyen mértékben állhatnak okozati összefüggésben a felperes által elszenvedett sérüléssel, illetve az ebből eredő traumával. Ebben a körben az orvosszakértők a 34. sorszámú szakvélemény 5. kérdésre adott válaszukban kifejtették, hogy a pszichés eredetű panaszok tartós fennálltában a felperes személyisége jelentős szerepet játszott, a 2. számú kérdésre adott válasz szerint pedig a felperes narcisztikus személyiségjegyei felerősítik a trauma nagyságát, és az azóta eltelt idő alatt a férfitől ismételten elszenvedett sérülések (ezeken a szakértők valójában az alperes büntetőeljárás során tanúsított, a vádat tagadó magatartását értették) hozzájárultak a felperesnél a konfliktus ébrentartásához, felidézéséhez, ismételt átéléséhez, ami a tünetek felerősödését okozta. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság az ítélet [17] bekezdésében, hogy a büntetőeljárás során a vád tagadása és az eljárás felzaklató jellege nem róható az alperes terhére, ahogy az sem, hogy a felperes személyiségből eredően az őt ért sérelmet nehezen tudta feldolgozni. Minderre tekintettel a kialakult pszichés sérülésekkel,

főleg azok tartós jellegével a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint is csak távoli, részleges okozati összefüggést mutat a bántalmazás.

[22] Bár a felperes hangsúlyozta a külsérelmi nyomok súlyosságát, ezzel kapcsolatban a 34. sorszámú orvosszakértői vélemény azt állapította meg, hogy az őrlőfogaknál vált le a fogzománc, ami javítva lett, így ez értelemszerűen kívülről semmiképpen nem látható. Az orvosszakértő a felperes személyes vizsgálata alapján azt is leírta, hogy a kb. 1 cm-es heg az állcsúcán rejtve van, az állcsúcs alsó, áll alatti részén található, az kívülálló számára nem látszik. Ezzel együtt azzal a Fővárosi Ítéltábla is egyetért, hogy értékelni kell, hogy a felperes tartós esztétikai károsodást szenvedett el, ugyanakkor az összecszerűség meghatározása során nem hagyható figyelmen kívül, hogy ez az esztétikai elváltozás gyakorlatilag csak a felperes számára észlelhető.

[23] Annyiban helytálló volt a felperes fellebbezési hivatkozása, hogy a sértetti közrehatására a jelen perben bizonyításfelvétel valóban nem volt. Ugyanakkor az ítélet [23] bekezdése szerint ebben a körben az elsőfokú bíróság a felperes helyszínen tanúsított magatartását vette figyelembe, amellyel kapcsolatos tényállást az elsőfokú büntetőbíróság az ítéletében részletesen rögzítette, illetve ismertette az ezt leíró tanúvallomásokat, és a felperes magatartását mind az első-, mind a másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során enyhítő körülményként értékelte is. Tehát az nem felel meg a valóságnak, hogy kizárólag a büntetőítélet egy kiragadott mondata foglalkozott volna ezen tényekkel, így az ezzel kapcsolatos elsőfokú mérlegelés is megfelelt a Pp. 279. §-ában foglaltaknak.

[24] A felperes fellebbezésében ugyan az elsőfokú bíróságtól eltérően kérte a kamat megállapítását, azonban az elsőfokú bíróság által megállapított kamatmértéktől való eltérésre nem volt indok. A Ptk. 301. §-át módosító 2013. évi XXXIV. törvény 14. §-a a 10. § (3) bekezdése szerint 2013. július 1-jén lépett hatályba, a jogszabály a hatálybalépéssel kapcsolatban egyéb részletszabályt nem tartalmaz, így a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.) 15. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően a hatályba lépését követően keletkezett jogviszonyokra kell alkalmazni. Tekintettel arra, hogy jelen kárkötelelem 2009. március 19-én jött létre, így a Ptk. 301. §-ának módosított szabályai erre nem alkalmazandók, azaz a kamatkövetelés mértékét a Ptk. 301. §-ának 2013. július 1-jét megelőző szabályai szerint kellett meghatározni, tehát az ítélet szerinti kamatrendelkezés helyes azzal a pontosítással, hogy a féléken naptári félét kell érteni.

[25] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján, annak helyes indokaira tekintettel, helybenhagyta.

[26] A felperes fellebbezést terjesztett elő az ügyvédi munkadíj, illetve az illeték és a szakértői díj körében hozott rendelkezésekkel szemben is. Tekintettel arra, hogy a másodfokú bíróság a per főtárgya tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, így az elsőfokú

ügyvédi munkadíjjal kapcsolatos elsődleges fellebbezési kérelem nem volt teljesíthető. Ugyanakkor azt a Fővárosi Ítéltábla is indokoltnak látta, hogy a jelen perben felmerült elsőfokú perköltséget a Pp. 83. § (3) bekezdésének megfelelően számolja el. A Pp. 83. § (3) bekezdése szerint a (2) bekezdésben foglaltak, azaz a pernyertes és pervesztes fél perköltségének egymással arányosan történő elszámolásának szabálya nem alkalmazandó, ha a per kártérítés vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összecszerű megítélése bírói mérlegeléstől függ, és a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítelt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak. Ebből az következik, hogy nem az eredeti kereset, hanem a felperes által megnyert rész után kell a felmerült perköltséget megtéríteni, miután a (2) bekezdés mellőzése esetén az (1) bekezdés szabálya éled fel, mely szerint a pernyertes fél költségét a pervesztes fél viseli. Ezt az értelmezést támasztja alá az is, hogy a Pp. indoklása szerint a 83.§ (3) bekezdés átvette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) 81. § (2) bekezdését, amely félreérthetetlenül ekként rendelkezett. Így a bíróságnak az ügyvédi munkadíjat és az egyéb perköltséget is akként kell elszámolnia, mintha a felperes elsőfokon az objektív jogkövetkezmények mellett 800.000 forint kártérítés megfizetését kérte volna, és erre az összegre is lett volna pernyertes.

[27] A felperes és képviselője eredeti megállapodása szerint – amely a meghatalmazásban található – a jogi képviselő részére a felperes javára megítélt teljes, kamatokkal növelt kártérítési összeg 30%-a + áfa jár, ugyanakkor a másodfokú tárgyaláson egybehangzóan akként nyilatkoztak, hogy ezt akként módosítják, hogy a 800.000 forint főkövetelés megítélése esetén az ügyvédi munkadíj 500.000 forint + áfa. Tekintettel arra, hogy az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 29. § (2) bekezdése szerint a megbízás szóbeli módosítása lehetséges, így a Fővárosi Ítéltábla ezt a megállapodást elfogadta. Ezért a felperesi képviselő részére az elsőfokú ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (IM rendelet) 2. § (1) bekezdés a) pontja és a Pp. 83. § (3) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy a (2) bekezdésben foglalt lehetőségnél fogva 50%-ra mérsékelte, figyelemmel arra, hogy a megnyert összeghez képest ez az összeg jelentős, és a perben kifejtett ügyvédi munkával – amely mennyiségében átlagosnak, sem csekélynek, sem rendkívül megterhelőnek nem tekinthető – arányban áll.

[28] A felperes kérte azt is, hogy a bíróság a szakértői díj és az állam által előlegezett költség viselésére is az alperest kötelezze, vagyis gyakorlatilag megfellebbezte a szakértői díj és az állam által előlegezett költség rá terhelését is. Figyelemmel arra, hogy a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján ezen költségek elszámolására a Pp. 83. §-ában foglalt szabályokat kell alkalmazni, a Pp. 83. § (3) bekezdésének megfelelő alkalmazásával a felperes valóban nem kötelezhető sem az általa megnyert, sem az elutasított keresetrész után számított feljegyzett illeték, illetve szakértői díj megfizetésére, így ezen költségek viselése alól az ítéltábla a felperest mentesítette. Miután azonban az ítéltábla a Pp. 83. § (3) bekezdésével más elszámolási szabályokat alkalmazott, mint az elsőfokú bíróság, ezért a Pp. 383. § (6) bekezdése és 101. § (1) bekezdése alapján hivatalból határoznia kellett az elsőfokú eljárásban felmerült 300.000 forint kereseti illetékről és 581.296 forint állam által előlegezett szakértői díjról. Az eredeti keresethez képest 800.000 forintban marasztalta a bíróság az alperest, ami 15%-os pervesztességet jelent számára, tehát a kereseti illetékből és az állam által előlegezett költségből ezen mérték terhelhető az alperesre. Az ezt meghaladó illetéket és költséget a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam viseli.

[29] A fentiek szerint a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltség viseléséről szóló részében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[30] Az ítélet ellen mindkét fél terjesztett elő fellebbezést, az alperes az objektív jogkövetkezményeket és a megítélt 800.000 forintot kifogásolta, a felperes pedig kérte a megítélt összeg felemelését 2.000.000 forintra, azaz 1.200.000 forint összeget vitatott, ezenfelül kérte az őt terhelő 290.648 forint szakértői díj és 150.000 forint illeték megfizetése alóli mentesítését, továbbá elsődlegesen 600.000 forint elsőfokú perköltség megítélését. Így a két fellebbezés alapján a fellebbezésben vitatott érték összesen 3.040.648 forint volt. Ebből a felperes fellebbezése eredményre vezetett, 250.000 forint ügyvédi munkadíj, illetve 290.648 forint költség és 150.000 forint illeték kapcsán, nem volt eredményes az alperes fellebbezése a 800.000 forint megítélt kártérítés elutasítása iránt, valamint a felperesé sem 1.200.000 forint értékben a kereset felemelése iránt, illetve a 600.000 forint kért ügyvédi munkadíj kapcsán 350.000 forint erejéig. Ebből az következik, hogy a felek nagyjából egyenlő arányban tekinthetők pernyertesnek a másodfokú eljárásban, és a kérelmeik tartalmára tekintettel a Pp. 83. § (3) bekezdése ekkor nem alkalmazandó. Így a Fővárosi Ítéltábla a másodfokú perköltséget a Pp. 364. §-a alapján alkalmazandó 83. § (2) alapján számolta el. A felperes a másodfokú eljárásra a fellebbezése szerint 457.200 forint, azaz 360.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjat számított fel megállapodás alapján, az alperes pedig az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján kérte a költség megállapítását, áfával növelve. Ugyanakkor a felperes ügyvédi munkadíjról szóló megállapodást nem csatolt, miután az elsőfokon csatolt és a másodfokú tárgyaláson előadott nyilatkozat szerint módosított megállapodás úgy szól, hogy a felperesnek a megítélt összeg 30%-a, avagy 800.000 forint megítélése esetén 500.000 forint + áfa jár, arról nincs szó, hogy a megállapodás ezen felül kiterjedne a másodfokú eljárásban felmerült költségekre is. Ezért az ítéltábla erről a Pp. a 83. § (2) bekezdése és az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján akként rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjat a felek maguk viselik. Az összesen 152.032 forint feljegyzett fellebbezési illeték 50%-át az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni, a másik 50%-át pedig a felperes részére a fellebbezés során engedélyezett teljes személyes költségmentességre tekintettel a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja és a 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2021. november 30.

Egriné dr. Salamon Emma s. k.

a tanács elnöke

dr. Szabó Csilla s. k.
k.

dr. Szentpáli Judit s.

